

BESLUT

2022-09-05 Dnr: 22/01515

SAKEN

Natomedlemskap? Frågor och svar, SVT1, 2022-05-03, program om medlemskap i Nato; fråga om opartiskhet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

PROGRAMMET

Programmet var en extrainsatt direktsändning med anledning av ett eventuellt svenskt medlemskap i Nato. I programmet svarade en panel bestående av åtta experter inom olika områden på tittarnas frågor om vad ett Nato-medlemskap skulle kunna innebära för Sverige. Samtalet modererades av två programledare och presenterades enligt följande.

(Programledare 1) – Varmt välkomna till det här extrainsatta programmet. Ska Sverige gå med i försvarsalliansen Nato? Ja, vi står inför det kanske viktigaste politiska beslutet i Sverige på flera decennier och ett besked väntas inom kort. Och det är många som kanske har lite svårt att hänga med i svängarna. (Programledare 2) – Mm och därför är det era frågor som är i fokus ikväll. Vi har ju bett er tittare att skicka in frågor till oss på natosvar@svt.se och nu ska vi göra vårt bästa för att besvara dem. Ja, inte jag och [namn programledare 1] då utan våra experter som vi har med här i studion.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser i huvudsak att programmet stred mot kravet på opartiskhet då majoriteten av experterna i programmet var för ett medlemskap i Nato, vilket innebar att frågan behandlades på ett ensidigt sätt. Några av anmälarna anser också att urvalet av frågor bidrog till att programmet utformades ensidigt, samt att programmet målade upp Sveriges ansökan om Natomedlemskap som fastslagen på förhand.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att programmet överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför sammanfattningsvis följande.

Utgångspunkten för programmet var inte att anordna en debatt om för- och nackdelar med ett Nato-medlemskap, utan att ge svar på frågor från publiken om vad ett eventuellt medlemskap i försvarsalliansen Nato skulle kunna betyda för Sverige. Denna utgångspunkt framgick tydligt i programmet.

Samtliga deltagare var inbjudna utifrån sina expertkunskaper och för att kunna ge publiken svar på de olika frågor som ställdes. Det var ingen debatt där olika ståndpunkter skulle brytas mot varandra, utan ett program där frågor skulle besvaras. I de frågor där experterna hade olika åsikter gavs de möjlighet att bemöta och komplettera varandras perspektiv.

SVT delar inte anmälarnas bild av att merparten av de inbjudna gästerna skulle vara för Nato. Av de åtta inbjudna paneldeltagarna hade tre offentligt uttryckt en åsikt i Natofrågan före programmet. Övriga inbjudna hade inför programmet inte uppgett någon ståndpunkt. Två av gästerna, en diplomat och en Nato-expert, hade uppgett att de var för ett svenskt medlemskap. Ordföranden i Svenska Freds var uttalat emot ett medlemskap. Detta valde SVT att öppet redovisa i programmet.

Diplomaten förklarade då att han inte tidigare tagit ställning men att han under våren kommit fram till att ett svenskt medlemskap var ”naturligt”. Nato-experten berättade att hon tidigare tyckt att det fungerade utmärkt att stå utanför Nato, men nu ändrat sig. Och ordföranden i Svenska Freds förklarade varför organisationen tyckte att det var viktigt att Sverige fortsatt stod utanför Nato för att kunna agera medlare och verka för avspänning.

Mot slutet av det direktsända programmet uttryckte sig den inbjudne historikern på ett sätt som kunde tolkas som att han tog ställning för ett svenskt medlemskap. Det var inget som redaktionen kände till på förhand.

SVT la inför programmet stor vikt vid att välja ut tittarfrågor som på ett så allsidigt sätt som möjligt skulle åskådliggöra argumenten för och emot Nato. Flera av nej-förespråkarnas viktigaste argument fick stort utrymme. Det gällde bland annat argumentet att den 200 år långa svenska alliansfriheten tjänat landet väl, frågan om vad ett Nato-medlemskap skulle innebära när det gäller kärnvapen och om Sverige vid ett medlemskap skulle komma att tvingas till militära insatser till förmån för länder som Turkiet och Ungern.

De inbjudna gästexperterna var, med undantag för SVT:s inrikespolitiske expertkommentator, externt medverkande på vilka kraven på opartiskhet är lägre ställda. Programledarna ställde frågor utifrån olika perspektiv. Programmets utgångspunkt var tydligt uttryckt.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag.

Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att programmets utgångspunkt var att svara på tittarnas frågor om vad ett medlemskap i Nato skulle kunna innebära för Sverige. Även om merparten av de medverkande experterna förhöll sig positiva till ett svenskt medlemskap i Nato konstaterar nämnden att programledarna ställde balanserande frågor och att de medverkande experterna gav uttryck för olika uppfattningar om den aktuella frågan. Mot den bakgrunden anser nämnden att programmet inte strider mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg, Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av David Claesson.

För granskningsnämnden

Ulrik von Essen

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ULRIK VON ESSEN
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08415422c5a9eba9e3be52e157e5f2bce6
DATUM & TID:	2022-09-05 07:14:40 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-09-05 07:14:46 +02:00
Ref: 47132SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)